Dosarul nr. 21r-184/24 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-23159039-02-21r-16012024 Judecător: Ciobanu Sergiu

D E C I Z I E

17 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Cecan Silvia
Judecătorii Budeci Vitalie şi Băbălău Denis

a judecat în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul avocatului Danciuc Ghenadie, în interesele condamnatului Conovalov ***** și recursul condamnatului Conovalov ***** declarate împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3070/2023 din 19 decembrie 2023, privind plângerea condamnatului Conovalov ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanţă: 08.11.2023 – 19.12.2023 .
Instanța de recurs: 16.01.2024 – 12.06.2024 (în procedura judecătorului Arnaut Sergiu), 12.06.2024 – 17.04.2025 (în procedura judecătorului Băbălău Denis).
Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Asupra recursurilor, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal,-

A C O N S T A T A T:

1. La 07.11.2023, condamnatul Conovalov ***** a înaintat Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) o plângere, care a fost înregistrată la 08.11.2023 cu nr. 47707, împotriva administrației Instituției Penitenciare nr. 15 – Cricova, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală.
2. În motivarea plângerii a invocat că, condițiile de detenție în care este deținut în prezent în Penitenciarul nr. 15 – Cricova, nu corespund minimului de existență, astfel

odată cu modificările de lege apărute, solicită aplicarea în privința sa a prevederilor art. 473^2 -473^4 din Codul de procedură penală cu reducerea termenul din pedeapsa.

3. Drept condiții inumane de detenție a indicat condamnatul suprapopularea locului unde se deține, lipsa ventilației și a lingeriei de pat. Totodată, locul unde se deține este anti sanitar și sunt insecte, la de persoane sunt numai trei lavoare și 3 locuri de recreare, i-ar calitatea asistenței medicale nu este calitativă.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3070/2023 din 19 decembrie 2023, s-a declarat inadmisibilă plângerea condamnatului Conovalov ***** *****, a.n. *****, împotriva administrației Instituției Penitenciare nr. 15 – Cricova, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

5. Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, avocatul Danciuc Ghenadie, în interesele condamnatului Conovalov ***** a înaintat cerere de recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheieri din 19.12.2023, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond.

6. În motivarea cererii de recurs indică, că încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 19.12.2023 este neîntemeiată și nefondată. Criticile împotriva încheieri judecătorului de instrucție sunt întemeiate pe prevederile art. 444 alin. (1), pct. 4), 6) din Codul de procedură penală, judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Instanța de fond a admis cererea condamnatului de renunțare la apărător în lipsa apărătorului desemnat de către Oficiul Teritorial Chișinău al Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat, invocând neîntemeiat art. 71 alin. (1), (2) din Codul de procedură penală. Or, conform art. 71 alin. (1) - (2) din Codul de procedură penală, renunțarea la apărător înseamnă voința bănuitului, învinuitului, inculpatului de a-și exercita el însuși apărarea, fără a apela la asistența juridică a unui apărător. Cererea de renunțare la apărător se anexează la materialele cauzei. Renunțarea la apărător poate fi acceptată de către procuror sau instanță numai în cazul în care cererea de renunțare este înaintată de către bănuit, învinuit, inculpat în mod benevol, din proprie inițiativă și în prezența apărătorului. Nu se admite renunțarea la apărător în cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie conform art. 69.

7. Susține că, urmare a admiterii neîntemeiate a renunțării la apărător, instanța de judecată a examinat plângerea condamnatului în lipsa apărătorului, fiindu-i încălcat condamnatului dreptul la apărare. Instanța de judecată a constatat eronat că plângerea condamnatului deja a fost examinată în alt proces de judecată, care a avut ca obiect aceeași perioadă de detenție, inclusiv în aceeași perioadă de detenție. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 29.01.2022 s-a admis parțial plângerea condamnatului referitor la condițiile inumane de detenție în Penitenciarul nr. 16, iar referitor la condițiile precare din Penitenciarul nr. 15 cerința a fost respinsă. Reieșind din data depunerii plângerii condamnatului, care este 07.11.2023, perioada solicitată de condamnat a fi redusă în condițiile art. 473^2 - 473^4 din Codul de procedură penală și data

soluționării plângerii de către instanța de judecată, se constată că condamnatul a depus o plângere nouă care se referă la altă perioadă de detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 15. Respectiv, instanța de judecată urma să admită spre examinare plângerea condamnatului deoarece nu există o hotărâre judecătorească pentru perioada indicată de condamnat în plângere.

8. Prin urmare, consideră că, prima instanță nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată, astfel, dreptul de a fi auzit a fost încălcat, or, dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de fond. Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în proces și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți. În sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 din Convenție, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

9. Urmare a dezacordului cu încheierea judecătorului de instrucție, condamnatul Conovalov ***** a depus cerere de recurs, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 19.12.2023 și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a plângerii formulate.

10. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

11. Administrația penitenciară, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată.

12. Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.319 din Codul de procedură penală privind citarea participanților la proces, instanța conform art.447 alin.(1) din Codul de procedură penală a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

13. *Analizând și apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale și prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursurile declarate sunt fondate şi pasibile de a fi admise, casarea încheierii judecătorului de instrucție și remiterea cauzei la rejudecare, în aceiași instanță, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.*

14. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate*

cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

15. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

16. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat; b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2)* ***admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii:*** *a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului;* ***c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare;*** *d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.*

17. Reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr. 2/3296 din 18.12.2023, Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriei Botanica din 02.12.2011, Conovalov ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 188 alin. (4), art. 145 alin. (2) lit. a), f), i), j) și k), și art. 42 alin. (5) din Codul penal, prin prisma prevederilor art. 84 din Codul penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 25 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, menținută prin decizia Curții de apel Chișinău din 11.04.2012, iar prin decizia Curții de Supreme de Justiție din 29.01.2013 a fost menținută fără modificări decizia Colegiului penal al Curții de apel Chișinău din 11.04.2012.

18. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15.09.2022 s-a admis parțial plângerea condamnatului Conovalov ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omorului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, reducându-i din pedeapsa penală cu 21 zile în care s-a aflat în condiții precare în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 16 – Pruncul, referitor la condițiile precare din Penitenciarul nr. 15 – Cricova cerința a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03.04.2023 a fost menținută fără modificări încheierea Judecătorie Chișinău (sediul Ciocana) din 15.09.2022.

19. Colegiul penal reține că, condamnatul Conovalov ***** în plângerea sa a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din instituțiile penitenciare în cadrul cărora și-a ispășit pedeapsa și anume Penitenciarul nr. 15 - Cricova, prin urmare, reieșind din Raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare și din materialele cauzei Conovalov ***** s-a deținut în Penitenciarul nr. 15 – Cricova în perioada 14.06.2012 –

prezent (data emiterii raportului). Începutul termenului de executare a pedepsei se calculează din 12.11.2020, iar sfârșitul termenului este preconizat pentru 11.11.2035 sfârșitul termenului constituind 24.02.2029.

20. Iar, potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3070/2023 din 19 decembrie 2023, s-a declarat inadmisibilă plângerea condamnatului Conovalov ***** *****, a.n. *****, împotriva administrației Instituției Penitenciare nr. 15 – Cricova, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

21. În motivarea soluției enunțate, judecătorul de instrucție a menționat că, ”*la aceiași instanță de judecată s-a examinat o plângere a condamnatului care a avut ca obiect aceiași perioadă de detenție, inclusiv în privința aceleiași instituții penitenciare, i-ar instanța sesizată prin prezenta plângere este ultima, în temeiul art. 473[2] alin. (2[3]) lit. e) din Codul de procedură penală, plângerea respectivă urmează a fi declarată inadmisibilă*”.

22. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii recurate, prin prisma prevederilor legale aplicabile speței, instanța de recurs constată că, prima instanță prematur și nejustificat a conchis asupra inadmisibilității plângerii condamnatului, or pretențiile înaintate de către Conovalov ***** la data de 07.11.2023 se referă la perioada de detenție a condamnatului ulterioară emiterii încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3070/2023 din 19 decembrie 2023, urmând a fi luat în considerație și faptul că, din conținutul raportului prezentat de instituția penitenciară, condamnatul Conovalov ***** la momentul prezentării raportului în ședința de judecată (18.12.2023) se afla în detenție în Penitenciarul nr. 15 – Cricova.

23. Colegiul penal conchide că, erorile admise de către instanţa de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii integral, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanţa de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise.

24. La rejudecarea cauzei instanţa de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi în dependenţă de probele acumulate, să pronunţe o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, pronunţându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanţii la proces.

25. Potrivit prevederilor art. 7 din Codul de procedură penală, *procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod.*

26. Conform art. 20 a Constituției Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile şi interesele acesteia au fost violate.*

27. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanță ceea ce a dus la emiterea unei încheieri nemotivate.

28. În acest context, instanța deși era obligată să examineze și să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale, invocate în acest sens în cererea înaintată, potrivit acestor prevederi legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza *Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06*, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs". Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (*c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001*).

29. CEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că, art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părţile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanţei" obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora şi fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, citată anterior, p. 19-20, pct. 59 şi 61*). Curtea evidențiază că trebuie să se ţină seama de relevanța şi incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (*Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006*).

30. Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părţi că, cererile lor au fost analizate cu atenție şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanţa o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce privește cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

31. Lipsa unei motivări adecvate cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale a părților la un proces echitabil. În același timp se precizează că, obligația instanței de a-şi motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov şi alții c. Rusiei (2007) §85*).

32. Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abținerea instanței ierarhic inferioare de furnizarea unui răspuns explicit la un şir de argumente invocate, constituie o încălcare a art. 6 alin. (1) CEDO, deoarece participanților nu le-a fost acordată posibilitatea de a şti dacă aceste argumente au fost neglijate sau respinse, şi în ultimul caz, cauzele acestei respingeri.

33. Procedând în asemenea mod, instanța de fond n-a acordat deplină eficiență

prevederilor legale astfel, la judecarea cauzei, se constată erori judiciare. Aceste erori judiciare se exprimă prin modul de cercetare şi apreciere a probelor prezentate de părţi, de gradul de percepție şi analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează cererea, astfel nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

34. Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

35. La o nouă examinare, instanța de fond urmează să țină cont de cele enunțate mai sus şi să emită o hotărâre legală, întemeiată şi motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

36. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se admite recursul avocatului Danciuc Ghenadie, în interesele condamnatului Conovalov ***** și recursul condamnatului Conovalov *****, casează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3070/2023 din 19 decembrie 2023, și trimite cauza la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia dată este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Cecan Silvia

Judecător Budeci Vitalie

Judecător Băbălău Denis